

Rapport

Utvärdering av SFI Västerort, återbesök

28 januari 2015

Rapporten ingår i ett utvärderingsprojekt som är ett samarbete mellan utbildningsförvaltningen och SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad.

Innehåll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE.....	3
RESULTAT.....	4

UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE

Nedan beskrivs den metod som uppföljningsenheten i Stockholms stad har tillämpat vid utvärderingsuppdrag 2012 – 2015 i ett projekt rörande sfi i samarbete med SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad. Utvärderingen har bestått av en grundutvärdering som har pågått en vecka hos varje utbildningsanordnare som sedan har följts upp cirka ett år efteråt med ett kortare återbesök.

Samtliga sfi-anordnare i Stockholms stad har utvärderats i projektet. Utvärderingen inleddes 2012 med sfi som bedrivs på entreprenad på uppdrag av Stockholms stad. Rektorer vid SFI Stockholm har varit medbedömare i utvärderingsuppdraget. De har agerat medbedömare hos kollegans utbildningsanordnare, det vill säga hos den utbildningsanordnare som de inte har utbildningsansvaret för. Hösten 2013 genomfördes grundutvärdering av egenregins sfi enligt samma modell. 2013/2014 genomfördes korta återbesök hos samtliga externa utbildningsanordnare för att följa upp hur de har arbetat med de utvecklingsområden som föreslogs i den tidigare grundutvärderingen. Januari 2015 avslutades sfi-utvärderingen med korta återbesök i egenregins sfi. Utvärderingsbesöket på SFI Västerort den 28 januari 2015 ingår således i denna avslutande serie av korta återbesök.

När jag som utvärderare påbörjade detta utvärderingsuppdrag arbetade jag som utvärderare vid utbildningsförvaltningen i Stockholms stad. Under det senaste året har jag gått i pension och utfört uppdraget som ett externt konsultuppdrag.

Grundutvärdering

Uppföljningsenheten vid Stockholms stads utbildningsförvaltning utvärderar den pedagogiska verksamheten och främjar vuxnas lärande genom att

- granska måluppfyllelsen utifrån nationella styrdokument
- kontrollera efterlevnaden av nationella riktlinjer
- granska hur skolan utvärderar sin egen verksamhet
- ge rekommendationer om vad som bör förändras och utvecklas.

Vi genomför uppdraget genom att

- läsa material som skolan ställer till förfogande och även material från andra källor (ex. från Skolverket)
- intervjua elever, personal och skolläda. I nybörjargrupperna har tolk använts vid elevintervjuerna.
- observera verksamheten och göra lektionsbesök.

I första hand granskar vi måluppfyllelsen, det vill säga att vi bildar oss en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokumentet tolkas och förverkligas på skolan. Vi gör detta utifrån en prioritering av mål från läroplanen och andra nationella styrdokument. Utvärderingsbesöket omfattar ungefär en vecka. Förutom detta granskar vi skolans förmåga att själv utvärdera sin kvalitet för att förbättra verksamheten. Hög kvalitet innebär enligt Skolverkets definition främst att verksamheten utmärks av att den väl:

- strävar mot och uppfyller nationella mål
- svarar mot nationella krav och riktlinjer
- uppfyller andra mål, krav och riktlinjer som är förenliga med de nationella
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån de förutsättningar man har.¹

---

¹ Från Skolverkets verktyg ”BRUK – för kvalitetsarbete i förskola och skola”, sid 8

Återbesök

Utöver den utvärderingsmodell som beskrivs ovan genomför vi i detta utvärderingsuppdrag även ett kortare uppföljningsbesök efter ett år hos de tidigare utvärderade utbildningsanordnarna.

Vid återbesöket omfattar utvärderingen endast en halv dag då skolledning, en lärargrupp och en elevgrupp intervjuas. Skolledningen får en snabb muntlig återkoppling i slutet av dagen. Vid återbesök utgår utvärderingen från den tidigare utvärderingsrapportens utvecklingsområden och redovisar vilka förändringar som utbildningsanordnaren har vidtagit. I denna rapport sker redovisningen endast utifrån tidigare prioriterade utvecklingsområden. För beskrivning av enheten och närmare detaljer hänvisas till den tidigare utvärderingsrapporten för SFI Västerort den 2-6 september 2013.

Återbesöket på SFI Västerort genomfördes den 28 januari 2015. Varje utvecklingsområde som föreslogs i grundutvärderingsrapporten 2013 citeras nedan och åtföljs av en kommentar från återbesöket 2015.

RESULTAT

Allmänt

SFI Västerort var vid tiden för vår grundutvärdering hösten 2013 en skola som präglades av stor otrygghet. En månad efter vårt besök inträffade en allvarlig incident på skolan vilket medfördes att skolan stängdes och kort därefter fick flytta till helt andra lokaler närmare tunnelbanan i Tensta. Vid vårt återbesök drygt ett år senare kan vi konstatera att skolan idag präglas av mycket större trygghet och lugn. Lärare och elever i våra intervjuer vittnar om att de känner sig nöjda och stolta över verksamheten, och att de i huvudsak känner sig trygga på sin skola även om de idag uppträder med större vaksamhet än tidigare. Jobbtorg har också flyttat in i dessa nya lokaler, vilket upplevs som positivt. SFI Västerort har under det gångna året även arbetat mycket med flera av de föreslagna pedagogiska utvecklingsområdena, vilket märks under återbesöket. Skolan har ökat sitt elevantal från 450 till cirka 520. Studieresultaten ligger ungefär på samma nivå som tidigare.

Uppföljning av prioriterade utvecklingsområden

Följande prioriterade utvecklingsområden föreslogs i den tidigare utvärderingsrapporten den 2-6 september 2013 för SFI Västerort. Kommentarer från återbesöket den 28 januari 2015 redovisas för varje utvecklingsområde.

Utvecklingsområden för SFI Västerort

- ***Det är en otydlig roll- och ansvarsfördelning inom skolledningen och samsyn och enighet om skolans vision finns inte ännu.***

”Skolledningen är relativt ny och har efter ett knappt år ännu inte hunnit lägga fast vare sig roll- eller ansvarsfördelning riktigt, vilket innebär att de ibland arbetar dubbelt och ibland tror att någon annan ska göra jobbet” (Utvärderingsrapport 2-6 september 2013)

Kommentar:

Idag har rollfördelningen blivit tydligare, även om den nya skolledningen har som devis att de ”delar mer än de delar upp”. Lärarna har inte riktigt klart för sig alla gånger vem som gör vad, men de störs mer av att skolledarna ofta är borta på olika möten även om de konstaterar att oftast finns det alltid någon på plats på skolan och det finns alltid någon som de kan fråga till råds. En omständighet som nog bidrog till osäkerheten vid förra besöket var att biträdande rektor var på väg att lämna sin tjänst. Idag är ledningen fulltalig, rektor är klar med sin rektorsutbildning och även om rektor nu ska vara föräldraledig några månader så märker vi inte någon som tycker att det ska behöva bli några problem för det utan ledningen fungerar ändå med den modell som utarbetats, vilket tyder på att grunden för ledningsarbetet fungerar väl.

Visionsarbetet har präglats av diskussionen om att skapa en lugn och trygg skola, men också om att skapa en utbildning med god kvalitet och att finna nya samarbetsformer med Jobbtorg, som flyttat in i samma byggnad under det senaste året. Lärarna har funderat mycket över vad som kännetecknar god kvalitet, och de har mycket funderingar bland annat över elevantalet i grupperna. Även om det inte finns en färdigformulerad dokumenterad vision ännu så märks det att man är eniga om en gemensam färdriktning för skolan. Att formulera en skriftlig vision i samråd med medarbetare och elever borde då bli nästa steg för skolan.

- ***Introduktionens utformning och roll i utbildningen är inte klar och/eller kommunicerad; detsamma gäller den fördjupade kartläggningen och den individuella studieplanen (ISP).***

”Det råder oklarheter på skolan om mål och syfte med detta arbete, hur arbetet ska bedrivas och av vem och hur arbetet ska kommuniceras till alla berörda. En konsekvens är att de flesta elever inte känner till beräknat slutdatum för kursen och hur de ska gå vidare.” (Utvärderingsrapport 2-6 september 2013)

Kommentar:

Introduktionen visar sig bestå av en halv dags praktisk information på skolan, vilket innebär att den huvudsakliga introduktionen görs av läraren i den undervisningsgrupp som eleverna direkt kommer till. Skolan har i samråd med lärarna tagit fram en modell för ISP, som de fyller i för varje elev. Eleverna känner dock inte till att de har en ISP, utan när vi diskuterar mål med dem så hänvisar de till det dokument som de har gjort tillsammans med sin handledare på Jobbtorg. Vi tror och hoppas att det kan bli ett fruktbart samarbete mellan sfi och Jobbtorg där man gemensamt kan enas om ett samlat dokument där mål för studier och jobb återfinns i samma dokument.

Idag känner inte eleverna till beräknat slutdatum för sin sfi-utbildning, vilket vi ser som en stor svaghet. Lärarna menar att det i stort sett är omöjligt att göra en sådan preliminär beräkning, men vi menar att det borde gå att göra en skattning för varje individ med en tydlig avstämningspunkt efter beräknad studietid i ISP som sedan följs upp.

- ***Mål för kurserna och bedömning av målen är inte tydlig för eleverna och formerna för återkoppling av elevernas framsteg i förhållande till målen är inte säkerställd; inte heller betygssystemet är känt av eleverna.***

(Utvärderingsrapport 26 september 2013)

Kommentar:

Idag är betygssystemet känt av eleverna och de har fått målen presenterade och förklarade för sig, även om de kanske inte alla gånger riktigt har förstått systemet med

målstyrning och betygskriterier. Mål kopplar de framför allt till de yrkesmål som de diskuterar med sin handläggare på Jobbtorg. Lärarna har arbetat mycket med formativ bedömning, vilket märks. Eleverna tycker att de får bra och ofta återkommande feedback på de uppgifter som de får tillbaka från sin lärare, men de uppfattar inte att det är feedback kopplat till kursmålen. Elevernas framsteg dokumenteras inte i ISP:n ännu, men avsikten är att detta ska vidareutvecklas när den nya lärplattformen tas i bruk under året, enligt ledningen.

- ***Formerna för bedömning och betygssättning är inte färdigdiskuterade och fastställda; formerna för arbetet med likvärdighet behöver utarbetas, systematiseras, förankras och kommuniceras.***

(Utvärderingsrapport 2-6 september 2013)

Kommentar:

Lärarna har under det senaste året arbetat mycket med det nya betygssystemet och betygskriterierna, och idag känner de sig trygga och bekväma i bedömningsarbetet. Sambedömning sker ibland med kollegor, men vi menar att formerna för sambedömning ska systematiseras mera. Skolledning och lärare bör tänka igenom hur formerna för hur sambedömning kan förbättras så att det blir både rättssäkert och effektivt. Idag deltar skolledningen i bedömningsarbetet av alla nationella prov.

- ***Elevinflytandet över både lektionsutformning och studiesituation behöver stärkas.***

(Utvärderingsrapport 2-6 september 2013)

Kommentar:

Detta är ett utvecklingsområde som har fått stå tillbaka till förmån för andra utvecklingsområden under det gångna året.

- ***Handlingsplan bör utarbetas för att stärka tryggheten i skolan och skolans närområde och skolan behöver få extra stöd i detta arbete.***

(Utvärderingsrapport 2-6 september 2013)

Kommentar:

Inom detta utvecklingsområde har skolan arbetat mycket bra och lagt mycket tid och omsorg på att skapa trygghet och lugn på skolan. I de intervjuer vi gjorde med lärare och elever vid återbesöket vittnade de om stor skillnad jämfört med situationen för ett år sedan. I de nya lokalerna, som ligger mer öppet och närmare tunnelbanan, har det varit relativt lugnt sedan flytten för ett år sedan. Visst märks de ventilationsproblem som finns, men de har gått att lösa tillfälligt. Mer permanenta nya lokaler ska skolan få 2016. Skolan har samarbetat med Svensk Bevakningstjänst som har utbildat personalen, och i det samarbetet har skolan även utarbetat en handlingsplan för ökad säkerhet, "Handbok för SFI Västerort". Skolan fick gott stöd på olika sätt av förvaltningen centralt efter den allvarliga incidenten, larm installerades och även vakter anställdes som stöd för dem som inte vågade eller ville gå själva till parkeringsplatsen eller till tunnelbanan. Idag finns vakter kvar som extra säkerhetsstöd, även om de inte nyttjas lika mycket som

tidigare. Viss ökad vaksamhet präglar dock fortfarande dem som vistas i SFI Västerort.

Skolledningen skulle önska att förvaltningen centralt arbetar mer med förebyggande säkerhetsarbete och ser på skolan ur ett socialt områdesperspektiv och har kontakter med polis, socialtjänst och liknande myndigheter vid planering och val av lokaler för att undvika att allvarliga säkerhetsincidenter uppstår igen.

Stockholm den 28 januari 2015

Lena Kaev
Utvärderare

Christina Rydén
Rektor SFI Stockholm, medbedömare
Arbetsmarknadsförvaltningen
Stockholms stad